

COMPARATIVE LITERATURE STUDIES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-61>

СИМВОЛІКА ОБРАЗУ ДУБУ В ЛІРИЦІ КИТАЙСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАЦІЙНИХ ПОЕТІВ («НЬЮ-ЙОРКЦІ» І «ТУМАННИКИ»)

Гуль О. Г.

*старший викладач кафедри східних мов
Національної академії Служби безпеки України
м. Київ, Україна*

Втілення чоловічого первня, сили і стійкості реалізується символікою **дубу** як одного із найчастотніших прототипів маскулінного образу рослинності, репрезентованого в ліриці китайських і українських поетів-емігрантів ХХ ст. Вибірковість культової рослин, пояснюється, насамперед, принципом *географічного детермінізму*, водночас, **дуб** як міфологема, є втіленням міфопроєктувальних місць, з якими пов'язані язичницькі жертвоприношення пра-українців і давніх китайців. Незважаючи на спільність символіки, певні відмінні семантичні риси рослинного образу простежуються в Китаї і Україні, що пов'язане з відображенням культурного коду певної нації...

Міфологія і релігія наділяє образ дубу сакральністю, Божественною силою. Саме в міфі **дуб** є прототипом *Світового дерева*...

Незалежно від соціуму і ареалу, **дуб** було наділено переважно позитивними конотаціями. Маскулінний образ незламного дубу є окрасою не лише пейзажної лірики, але й, здебільшого, патріотичної або інтимної лірики.

Так, в контексті громадянського спрямування, символіку дубу використовує *Марія Ревакович* в поезії «До старого дуба», в якій описує не лише стійкість дерева, але й розкриває незламність українського народу: старий дуб може дати коріння молодому дубу, – це символ відродження нації, готової боротися за істини та ідеали:

До старого дуба

Остались шашелі: гризуть,

Жеруть і тлять **старого дуба**...

А од коріння тихо, любо...

Поваленому дереву смерть не загляне у вічі.

Хоч і стовбур зогние, і листя зів'яне,
та глибоко в чорноземі живе коріння –
 і в голубім часі завесніє зеленим волоссям.
 На місце старого дерева виросте молодий ліс.
 Розп'ятими пальцями вріжеться у небо й
 викарбує рясну правду на його лиці –
 смерть клітини не покладе тиші на повіки дуба.

Марія Ревакович

Метафора «живе коріння» – це та невидима сила нації, яка принагідно «виросте» в образі «молодого лісу» і «викарбує рясну правду».

Інтимного змісту набуває образ **дубу** «橡树» xiàngshù – «сян шу» в поезії китайської мисткині **Шу Тін**. Авторка створює унікальний, в плані сакрального і міфічного світобачення, вірш «致橡树» («Дубу» або «Адресовано дубові»), де рослинна символіка міцно вплетена в ліричному контексті:

致橡树

我如果爱你
 绝不象攀援的凌霄花¹
 借你的高枝炫耀自；

我如果爱你...
 我必须是你近旁的一
 株木棉,
 作为树的形象和你站
 在一起。
 根, 紧握在地下,
 叶, 相触在云里。
舒婷

Дубу

Якщо я покохаю тебе –
 В жодному разі не буду чіплятися і
 огортати тебе як **кампис**,
 І не буду використовувати тебе, в
 твоїх гілках високих, прикрашаючи себе;

Якщо я покохаю тебе...
 Я маю неодмінно поруч з тобою стати
бавовняним деревом,
 В образі **дерева** поруч з тобою стояти.
Коріння, міцно сплелося під землею,
Листя, торкає одне одного в хмарах.
Шу Тін
(переклад Гуль О.)

¹ 凌霄花 líng xiāo huā («лін сяо хуа») – китайський кампис (*Campsis chinensis* Voss.). Квіти рослини застосовують для охолодження крові. Інші назви кампису – те кома, трубач, віргінський жасмин. Рослина подібна ліані, або винограду, який, під час росту окутує дерева, сади, стіни будівель

Рядками наведених поезій ми акцентуємо увагу на ототожненні образу *дубу* з мужністю, чоловічим первнем, культом Світового Дерева, єдністю Неба і Землі.

В поезії *《海濱晨曲》* («Узбережжя Альборода») мисткиня знову звертається до образу *дубу*, який вона асоціює із печаллю і смутком розставання, розлукою із коханою людиною. Уводячи паралелі та асоціації, де туга, яка виїдає людину зсередини, реалізована семантикою *загниваючого дубу* (枯朽的橡树 kǔxiǔ de xiàngshù – «ку сю де сян шу»), серцевина якого так само повільно тліє, в результаті чого дуб ламається, подібно до людини, яка повільно вмирає.

...

你微笑，你低语
你平息了一切
只留下淡淡的忧愁
只有我知道
枯朽的橡树为什么折断
但我不能说

《海濱晨曲》，舒婷

...

Твоя посмішка, твоє шепотіння
Ти все заспокоїв
Лишається тільки холодна туга
Лише я знаю
Від чого **гнилий дуб** ламається
Але я не зможу сказати

《Узбережжя Альборода», Шу Тін
(переклад Гуль О.)

...Можемо зробити висновок, що невинуватість вибору образу дубу в китайській і українській еміграційній ліриці дозволяє, з *одного боку*, виразити свою громадянську позицію та ідентифікацію митця крізь призму рослинного образу, а з *іншого* – є відображенням унікального світогляду і культурного коду нації в нашаруванні особистісної «Я-концепції» поета «в екзилі»...

Література:

1. Бодоева А.А. Китайская поэзия авангардизма оценках литературных критиков. Вестник Бурятского Государственного университета. Педагогика. Филология. Философия, 2017. Вып. № 6 С. 188–192.
2. Карабович Тадей. Міфопоетика Нью-Йоркської групи. Монографія / Тадей Карабович; відп. ред. Р. Радишевський; наук. консультант О. Астаф'єв. К.: Талком (Серія «Студії з україністики»). Випуск XXI, 2017. 464 с.
3. Кобзев А.И., и др. Современная китайская авангардная поэзия (1980-е гг. – начало XXI в.). М.: РАН, 2014. 900 с.
4. Лозко Г.С. Українське народознавство. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 512 с.

5. Плачинда С.П. Словник давньоукраїнської міфології. Київ: Укр. письменник, 1993. 62 с.
6. Ревакович М. Кризь іншу призму: про феномен і поезію Нью-Йоркської Групи. Півстоліття напівтиші: антологія поезії Нью-Йоркської Групи. Київ, 2005. 36 с.
7. Ревакович М. Нью-Йоркська група: Антологія поезії, прози та есеїстики. Львів: Піраміда. 2012. 397 с.
8. Twitchell Jeffrey, Fan Huang. Avant-Garde Poetry in China: The Nanjing Scene 1981–1992. *World Literature Today*. Vol. 71. No. 1 (Winter, 1997) P. 29–35.
9. Хайдапова М.Б.-О. История формирования и развития китайской «туманной поэзии». Вестник Бурятского государственного университета. 2010. № 8. С. 123–129.
10. Хайдапова М.Б.-О. Поэтическое творчество Шу Тин в контексте развития китайской «туманной поэзии» (вторая половина 70-х – середина 80-х гг. XX века). Диссертация. Улан-Уде. 2011. 190 с.
11. 舒婷。舒婷的诗。出版社：人民文学出版社。2003。296 页。

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-62>

ПИСЬМЕННОЦЬКИЙ ЕПІСТОЛЯРІЙ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дузь Л. І.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов*

*Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової
м. Одеса, Україна*

Епістолярій визнано важливим видом історичних джерел, що вивчається за науковими напрямками, принципами та методами задля отримання усіх видів історичної інформації [1]. На сучасному етапі повноту дослідження закладеної у лист інформації забезпечує кросдисциплінарний дискурс, що робить епістолу об'єктом філософських, лінгвістичних, психологічних, культурологічних студій. Епістолографія стала також повновартісною галуззю сучасного літературознавства, що вивчає найважливіші особливості змісто-форми письменницьких листів [2], а також кореспонденцій особистостей, причетних до літератури та культури. У процесі конкретних історико-літературних розвідок